

08.10.2026

UKA2026/332

Naleraq

Mette Arge-Hammeken

Inatsisartut Suleriaasianni § 33 naapertorlugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut imaattoq matumuuna saqqummiuppara:

Naalakkersuisut kommunit sumiiffinnilu susassaqtartut attuumassuteqartut suleqatigalugit Kalaallit Nunaanni naluttarfinnik pilersitsinissamut nuna tamakkerlugu aalajangiinissamut tunngavissiamik kingusinnerpaamik UKA 2027-mi saqqummiussinissamik peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

Aalajangiinissamut tunngavissiami illoqarfiit sorliit pisariaqartitsinerpaajunersut piviusunngortitsinissamullu periarfissagissaarnerpaajunersut tulleriiaarneqassapput.

Aamma naluttarfiit assigiinngitsunik ilusillit, sanaartornermut ingerlatsinermullu aningaasartuutit, nukissiuuteqarnikkut pissutsit, piginnittuunermut ingerlatsinermullu aaqqissuussinerit kiisalu aningaasalersuinissamut periarfissat qulaajarneqassapput.

Tamatuma saniatigut suliniummik ataatsimik arlalinnilluunniit piviusunngortitsinissamut piffissamut iliuusissanullu pilersaarutaasinnaasoq saqqummiunneqassaaq.

(Inatsisartunut ilaasortaq Aqqalu C. Jerimiassen, Atassut)

Siullermeerneqarnera

Qujanaq Siulittaasoq.

Naleqqamiit Inatsisartunut ilaasortaq Aqqalu C. Jerimiassen, Atassut, siunnersuummik saqqummiussineranut qujaffigaarput.

Siunnersuummi Naalakkersuisut kommunit sumiiffinnilu susassaqtartut suleqatigalugit nunatsinni naluttarfinnik pilersitsinissamut nuna tamakkerlugu aalajangiinissamut tunngavissamik suliaqarnissaat siunnersuutigineqarpoq. Tassani pisariaqartitsineq, naluttarfiit assigiinngitsut, sanaartornermut ingerlatsinermullu aningaasartuutit kiisalu piviusunngortitsinissamut periarfissat ilanngullugit misissorneqarnissaat siunertarineqarpoq. Naleqqamiit siunnersuutip siunertaa pitsaasutut isigaarput.

Nunatsinni imaq inuunitsinnut qanilluinnartuuvoq. Aalisarneq, piniarneq, imaatigut angallanneq aammalu sunngiffimmi angalasarneq ulluinnatsinnut ilaalluinnarput.

Taamaattumik nalussinnaaneq timersornerinnaanngilaq, inuunermi tunngaviusumik piginnaasaavoq aammalu isumannaallisaanermut pingaaruteqarluni.

Ullumikkut nalunnermik ilinniarnissamut periarfissat sumi najugaqarneq apeqqutaalluni assigiinnginnerujussuat eqqumaffigisariaqarparput. Meeqqap sumi najugaqarnera nalunnermik ilinniarsinnaaneranut aalajangiisuulluinnartariaqanngilaq.

Naluttarfiit aamma nalunnermik ilinniarnermut timersornermullu kisimi atorneqartussaannngillat. Atuarfiit, meeqqueriviit, timersoqatigiiffiit, utoqqaat, inuit innarluutillit aammalu sungiusaaqqinnissamik pisariaqartitsisut iluaqutigisinnaavaat. Taamaattumik naluttarfik isumannaallisaanermut, peqqinnermut, ilinniartitaanermut, timersornermut inuiaqatigiillu atugarissaarnerannut aningaasaliinertut aamma isigineqarsinnaavoq.

Naleqqamiit naluttarfiit pillugit apeqqut nutaajunngilaq.

Uanga nammineq ukioq manna § 37 naapertorlugu Naalakkersuisut apeqquteqarfigisimavakka nunatsinni illoqarfinni nunaqarfinnilu naluttarfinnik sanaartortoqarnissaanut pilersaaruteqarnersut, aammalu Avannaani, Ittoqqortoormiuni Tasiilamilu Airdome-naluttarfinnik pilersitsisoqassappat qanoq akeqarsinnaanersoq. Avannaani aamma naluttarfik pillugu suliaq nutaajunngilaq. Avannaata Kommuniani Ilulissani siunissami naluttarfissamut pilersaarusiornikkut alloriartoqareerpoq. Taamaattumik sumiiffinni pilersaarutit, misissukkat naatsorsuutillu pioreersut katersorneqarlutik atorluarneqartariaqarput, aallaqqaataaniit aallartittoqaqqunagu.

Peqatigisaanik nunatsinni sumiiffiit assigiinngitsorujussuunerat eqqarsaatigineqassaaq. Innuttaasut amerlassusaat, nukissiuuteqarneq, imermik pilersuineq, sanaartornermut periarfissat aammalu ingerlatsinermut aningaasartuutit assigiinngillat.

Taamaattumik sumiiffiit tamarmik naluttarfimmik angisuumik assingusumik peqartariaqanngillat.

Illoqarfinni annerusuni naluttarfik nalinginnaasoq naleqqussinnaavoq, sumiiffinnili minnerusuni naluttarfik mikinerusoq, nalunnermik ilinniartitsinermut naleqqussagaq imaluunniit Airdome-tut eqaannerusumik aaqqiissut misissorneqarsinnaavoq.

Pingaartumik Avannaani, Nunatta Kangiani aammalu isorliunerusuni meeqqat inuusuttullu illoqarfinni annerni najugaqartunut sanilliullutik periarfissakinnerunissaat pinngitsoortinniartariaqarparput.

Naluttarfiillu sanaartorneqarnissaat utaqqiinnartillugu meeqqat nalunnermik ilinniartinneqarnissaat unittariaqanngilaq. Taamaattumik naluttarfeqanngitsuni meeqqat inuusuttullu nalunnermik aammalu imaani isumannaallisaanermik qanoq ilinniartinneqarsinnaanersut utaqqiisaa aamma misissorneqartariaqarpoq.

Naluttarfik anguniagaavoq pingaarutilik, kisianni anguniagaq annerpaaq tassaavoq innuttaasut nalussinnaanissaat aammalu imaani isumannaatsumik pissusilersorsinnaanissaat.

Peqatigisaanik pivusorsiorneq pisariaqarpoq.

Naluttarfirmik sanaartorneq kisimi aningaasartuuteqarfiunngilaq. Kiassarnissaa, innaallagissamik imermillu atuinera, sulisussaqaarnissaa, salinneqarnissaa, aserfallatsaalineqarnissaa teknikkikkullu ingerlanneqarnissaa ukiuni amerlasuni aningaasalersorneqarsinnaasariaqarpoq. Taamaattumik sanaartornermut aningaasartuutit kisiisa pinnagit ingerlatsinermut aningaasartuutit aamma aallaqqaataaniit suliat akornanniittariaqarput.

Naleqqamiit aamma isumaqarpugut nunatsinni pinngortitap nammineq periarfissarititai eqqarsaatigineqartariaqartut. Uanga nammineq siusinnerusukkut § 37 naapertorlugu Ittoqqortoormiit eqqaani Uunartumi puilasooq kissartooq innuttaasut iluaqutigisinnaasaannik qanoq atorineqarsinnaanersooq Naalakkersuisut apeqquteqarfigisimavakka. Naluttarfinnik pilersaarusiornermut atatillugu eqqarsaat taanna annertusarsinnaavarput: sumiiffiup qanittuani puilasooqarpat kissartumik, taassuma kissassusia naluttarfiup imaanik illutaanillu kiassaanermut atorineqarsinnaanersooq misissorneqarsinnaavoq. Taamaalilluni pinngortitap nammineq nukinga atorluarlugu ingerlatsinermut aningaasartuutit annikillisinneqarsinnaanersut paasineqarsinnaavoq. Taamaattumik naluttarfinnik pilersaarusiornermi sumiiffiup pinngortitami nukissiuuteqarnissamut periarfissai aamma ilanngullugit misissorneqartariaqarput.

Naalakkersuisut akissuteqaamminni nuna tamakkerlugu aalajangiinissamut tunngavissamik annertuumik suliaqarneq taarsiullugu eqaannerusumik periuseqarnissaaq siunnersuutigaat.

2027 naatinngu naluttarfiit assigiinngitsunik ilusillit illoqarfinnut nunaqarfinnullu naleqqussakkat pillugit kommunit najukkanilu suliniuteqartut atorsinnaasaannik isumassarsiorfissamik aalajangiinissamullu quppersakkamik suliaqarnissaq allannguutissatut siunnersuutigineqarpoq.

Naleqqamiit eqaannerusumik aaqqiissutissarsiorneq paasisinnaavarput.

Kisianni quppersagaq suliarineqareerpat ilisivimmut ilineqarluni uninngaannarnissaa naammagintinnigilarput. Suliap kingorna qanoq ingerlaqqittoqarnissaa aamma ersarissartariaqarpoq.

Sumi pisariaqartitsineq annertunerpaava? Sumi pilersaarutit piareersimareerpat? Sumi aaqqiissutissat aningaasatigut teknikkikkullu piviusunngortinneqarsinnaappat? Aamma alloriarneq siulleq sumi aallartinneqarsinnaava?

Taakku akineqarsinnaappata Inatsisartut kommunillu siunissami aningaasaliinissamut pitsaanerusumik tunngavissaqalissapput.

Kommunit namminneq pingaarnersiuinissamut pisinnaatitaaffiat soorunami ataqqineqassaaq.

Aamma aningaasalersuinermi Namminersorlutik Oqartussat kommunillu kisimik eqqarsaatigineqartariaqanngillat. Aningaasaateqarfiit, inuussutissarsiortut aammalu suleqatigisinnaasat allat peqataasinnaanerat misissorneqarsinnaavoq, kisianni ingerlatsinerup siunissami qanoq aningaasalersorneqarnissaa aallaqqaataaniit qulakkeerneqartariaqarpoq.

Nalunneq inuunermik annaassisinnaavoq. Nunatsinni imaq inuunitsinnut taama pingaaruteqartigisoq eqqarsaatigalugu meeqqat inuusuttullu amerlanerpaat nalunermik ilinniarsinnaanissaat anguniartariaqarparput.

Taamaattumik naluttarfiit pillugit suliaq nalunaarusiaannaassanngilaq imaluunniit quppersagaannaassanngilaq. Sumi pisariaqartitsineq annertunerpaajunersoq, sumi pilersaarutitik suliaqartoqareersimanersoq aammalu tullinnguullugu qanoq iliuuseqartoqarsinnaanersoq ersarissumik takutitsisumik kinguneqartariaqarpoq.

Naleqqamiit siunnersuutip siunertaa tapersorsorparput. Naalakkersuisullu allannguutissatut siunnersuutaat pillugu oqallinneq tusarnaarparput tusarnaassavarput, pingaartilluguli suliap

piviusumik malitseqartinneqarnissaa aammalu sineriatsinni innuttaasut nalunnermik
ilinniarnissamut periarfissaasa pitsaanerulersinneqarnissaat.

Taamatut oqaaseqarlunga siunnersuut Ilinniartitaanermut ataatsimiititaliamut
ingerlateqqiparput.

Qujanaq.